

Fælles uddannelsesstrategi

Formålet med uddannelsesstrategien

Der sker løbende en udvikling af kommunernes velfærdsydelser og opgavetilrettelæggelse. Udviklingen af det nære sundhedsvæsen og ændringerne på skoleområdet er eksempler herpå. Dytige medarbejdere er afgørende for, at denne omstilling kan lykkes.

Der er derfor behov for at skabe bedre sammenhæng mellem udbuddet af nyuddannet arbejdskraft og kommunernes opgavemæssige udfordringer. Strategien skal bidrage til at styrke kommunernes samlede indflydelse på udvikling af velfærdsuddannelserne via fælles strategiske pejlemærker.

Personalets kompetencer er afgørende for en effektiv opgavevaretagelse i kommunerne. Optimering af ressourcer til velfærdsopgaverne kræver et skærpet fokus på, hvad der giver størst værdi for borgerne. Med borgerperspektivet er kerneopgaven det centrale omdrejningspunkt, og der er behov for en helhedsorienteret tilgang til opgaveløsningen. Det stiller krav om et højt vidensniveau, stærke handlekompetencer og omstillingsparathed hos de ansatte.

Strategien tydeliggør, hvad der kræves udviklingsmæssigt for at målrette velfærdsuddannelserne mod aftagerområdet og kommunerne som arbejdsgivere. I strategien præsenteres kommunernes fælles pejlemærker for udvikling af udvalgte velfærdsuddannelser.

Målgruppen for strategien

Strategiens primære målgruppe er kommunale repræsentanter som KKR Hovedstaden har udpeget til bestyrelser og uddannelsesudvalg/lokale uddannelsesudvalg (LUU) på professionshøjskoler mv. Via repræsentationen har de kommunale repræsentanter indflydelse på udvikling af velfærdsuddannelserne inden for de lov- og bekendtgørelsesfastsatte rammer.

Endvidere understreger strategien kommunernes ansvar for som arbejdsgivere at udvikle kvaliteten i uddannelserne.

Krav på flere niveauer

De velfærdsuddannelser, som strategien omfatter, er alle vekseluddannelser. Det betyder, at praktikken i større eller mindre omfang er en integreret del af uddannelsesforløbet. Samspelet mellem skole og praktik er derfor afgørende for, at der uddannes personer med de rette kompetencer.

Strategien er bygget op om tre fokusområder:

- Udbydere i form af uddannelsesinstitutionerne
- Aftagere i form af kommunerne selv
- Uddannelser – de indholdsmæssige krav til udvalgte velfærdsuddannelser

Uddannelsesinstitutionerne skal tage ansvar for at række ud mod praktikken og medvirke til, at den indholdsmæssige tilrettelæggelse af skoleforløbet præges af den kommunale virkelighed. Det sker bl.a. gennem brug af elevers og de studerendes praktikerfaring i undervisningen, og ved at styrke samarbejdet mellem undervisere og praktikvejledere.

Kommunerne har en uddannelsesforpligtelse i at stille praktikpladser til rådighed. Det giver kommunerne ansvar for at sikre rammer og ressourcer, som gør det muligt for studerende og elever at opnå det planlagte læringsudbytte. Uddannelsesforpligtelsen kan med fordel ansues som en kerneopgave for kommunerne. Dels fordi det indebærer fokusering og prioritering af den understøttende indsats, og dels fordi det styrker det fremtidige rekrutteringsgrundlag.

Uddannelsesforpligtelsen rummer også mulighed for, at kommunerne kan fastholde og udvikle kvaliteten i de kommunale ydelser. Ansvar for at stille praktikpladser til rådighed rummer herudover også perspektiver i forhold til faglig udvikling, rekruttering mv.

Krav og forventninger rettet mod uddannelsesinstitutioner, kommunerne selv og de enkelte uddannelser skal opfattes som uddannelsespolitiske pejlemærker, der skal styrke og målrette udviklingen af velfærdsuddannelserne.

Tværgående uddannelsespolitiske interesser - rettet mod uddannelsesinstitutionerne:

For at styrke udbuddet af kvalificeret arbejdskraft som matcher kommunernes kompetencebehov, skal der arbejdes for, at:

- *Nyuddannede er evidensinformerede og har kompetent handlingskapacitet*
Nyuddannede skal være dygtige fagprofessionelle og være i stand til at træffe kompetente valg baseret på viden og praksisnær erfaring. Med evidensinformeret menes, at nyuddannede mestrer færdighederne: metoder, systematik og dokumentation af effekt.
- *Styrke en tværfaglig forståelse for samspillet med andre faggrupper, gennem:*
  - Eget faglige udgangspunkt
  - Indsigt i hvad andre fagprofessioner bibringer fagligt til kerneopgavens løsning
  - En helhedsorienteret forståelse for opgavevaretagelsen med borgeren i centrum

Afsættet for tværfaglig forståelse udspringer af en stærk faglighed. Sammen med indsigten i, hvad andre fagprofessioner kan bibringe kan kvaliteten i opgaveløsningen fremmes til gavn for borgeren.

- *Fremme fagprofessionelles kommunikative kompetencer*
Det er afgørende, at de fagprofessionelle over for borgeren kan forklare, hvorfor kerneopgaven løses som den gør. For at få det optimale ud af det tværfaglige samarbejde, vil det også være afgørende, at fagprofessionelle kan kommunikere på tværs.

- *Innovation og udvikling af ny velfærd*

I en tid med behov for at gentænke opgaveløsningen er der brug for nye og anderledes løsninger. Øget brug af bl.a. velfærdsteknologiske løsninger kan effektivisere driften, skabe bedre arbejdsmiljø og samtidig øge borgernes livskvalitet.

- *Kunne facilitere samarbejde til mobilisering af ressourcer*

Løsning af kerneopgaven afhænger af, at der mobiliseres ressourcer via samarbejde med en række relevante interessenter, som kan bidrage til at skabe værdi for borgeren. Det stiller krav om, at kunne blive opmærksom på at spotte ressourcer, som samlet set kan styrke kvaliteten i ydelserne.

- *De studerende i højere grad forberedes på hvad en kommunal ansættelse indebærer.*

Der er mange eksempler på, at nyuddannede kræver efteruddannelse allerede ved første ansættelse. Arbejdet i en politisk styret organisation er et rammevilkår, som stiller særlige krav til opgaveløsningen, og det skal studerende og elever i højere grad forberedes på.

- *Udvikle og styrke samarbejdsrelationer mellem skoler og praktiksteder*

Der er behov for tættere samarbejdsrelationer mellem uddannelsesinstitutioner og den kommunale praksis, så kommunernes behov som arbejdsgivere i højere grad integreres i den teoretiske del af uddannelsen.

- *Uddannelsesinstitutionerne er fortrolige med kommunernes aktuelle opgaveløsning*

Der er behov for, at velfærdsuddannelserne løbende tilpasses i overensstemmelse med ændringer i opgaveløsningen og kommunernes kompetencebehov. I den forbindelse kan det være værdifuldt at skele til, hvordan der internationalt reageres på udviklingen.

- *Velfærdsuddannelserne status og omdømme styrkes*

De kommende år vil konkurrencen med uddannelser som er rettet mod det private arbejdsmarked tage til i styrke. Det kræver 'branding' af kommunal ansættelse for dels at sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft, dels at undgå flaskehalse.

Uddannelsespolitiske krav til kommunerne selv:

Udvikling af kvaliteten i velfærdsuddannelserne afhænger af, at kommunerne bidrager til at skabe bedre sammenhæng i vekselluddannelserne, og derfor skal der arbejdes for, at:

- *Skabe arbejdsmæssige rammer der bringer nyuddannedes evidensinformerede tilgang i spil*

Forventninger om, at den nyuddannede arbejdskraft fokuserer på metoder, systematik og dokumentation af effekt forudsætter ledelsesmæssige rammer, som gør det muligt at udvirke en praksis, som hviler på en evidensbaseret tilgang.

- *Sætte ledelsesmæssigt fokus på de krav som stilles til uddannelsesinstitutionerne for at hæve uddannelseskvaliteten*

Da velfærdsuddannelserne veksler mellem skole og praktik, er der behov for at kommunerne ved, hvad der forventes af uddannelsesinstitutionerne for at sikre sammenhængende uddannelsesforløb.

- *Udvikle rammer og vilkår for uddannelsespraktikken*

Det er afgørende, at kommunerne skaber rammer for praktikken, som gør det muligt for studerende og elever at nå det fastsatte læringsmål, herunder sørger for systematisk og kompetent praktikvejledning.

- *Udvikle tværgående og tværsektorielle praktikforløb for elever og studerende*

Uddannelsesinstitutionerne arbejder allerede med at holde fælles undervisning for de uddannelser som forventes at få et tværfagligt samarbejde i opgaveløsningen. Kommunerne kan understøtte udviklingen ved at tilrettelægge fælles praktikforløb på tilsvarende vis.

- *Stille praksisviden og –erfaring til rådighed for de teoretiske dele af uddannelsen*

Når målet er, at de nyuddannede er praksisorienterede, er der behov for, at kommuner byder ind med viden og erfaring. Kommunerne har en opgave i at fortælle om, hvad opgaveudviklingen indebærer for kompetencebehovet.

- *Fremstille og positionere kommunerne som attraktive arbejdspladser*

For at sikre rekrutteringsbehovet til velfærdsuddannelserne er det afgørende, at kommunerne opsøger og indgår samarbejde med uddannelsesinstitutionerne om, hvad kommunerne kan tilbyde karriere- og arbejdsmæssigt.

Yderligere ressourcer knyttet til implementering af strategien beror på de prioriteringer, kommunerne selv foretager inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Bilag: Udviklingskrav til udvalgte velfærdsuddannelser:

Afgrænsning

For at fokusere uddannelsesstrategien tages der udgangspunkt i:

- Kommunernes arbejdsgiverrolle, og herunder hvad der skal til for at opfylde det fremadrettede rekrutteringsbehov
- Specifikke professionsrettede grunduddannelser udbudt af erhvervsskoler og professionshøjskoler

Velfærdsuddannelser med størst aftagerinteresse

Strategien omhandler nedenstående grunduddannelser, da de har en særlig strategisk betydning rekrutterings- og opgavemæssigt:

- Socialrådgiveruddannelsen
- Læreruddannelsen
- Pædagoguddannelsen
- Sygeplejerskeuddannelsen
- Ergo- og fysioterapeutuddannelser
- Pædagogisk assistentuddannelse (PAU)
- Social- og sundhedsuddannelser (SOSU)

Ni udvalgte grunduddannelser har en særlig strategisk betydning for kommunerne, når det handler om at sikre rekruttering af kvalificeret arbejdskraft.

Generelt for de udvalgte uddannelser gælder, at der er behov for, at uddannelserne styrkes i forhold til kompetencer, vidensgrundlag og tværprofessionel forståelse.

Hver af de nedenstående uddannelser indledes kort med en skitsering af de kompetencemæssige udfordringer, og efterfølgende præsenteres pejlemærker til konkretisering af udviklingsbehovet.

Socialrådgiveruddannelsen

For at varetage komplicerede sager inden for beskæftigelse-, børne-, unge-, samt voksne- og handicap-områderne kan der være behov for, at der i højere grad veksles mellem teori og praksis, og at der arbejdes for at udvikle en overensstemmelse mellem det teoretiske indhold og arbejdsmarkedets behov. I den konkrete sagsbehandling skal der kunne opstilles præcise mål og arbejdes med handleplaner for borgerne.

De studerende skal udvikle kompetencer til, at:

- varetage myndighedsopgaven på vegne af kommunen
- arbejde forebyggende ved at tage udgangspunkt i borgerens ressourcer, behov og lokalsamfundets muligheder
- arbejde med forvaltningsretslige problemstillinger i sagsarbejdet

- rådgive og formidle faglige problemstillinger, herunder i form af socialfagligt og juridisk begrundede vurderinger og afgørelser
- arbejde med IT-baserede dokumentationssystemer
- anvende dokumentation og indgå i kvalitetsudvikling

Læreruddannelsen

Det overordnede mål er, at lærerne skal sikre, at eleverne bliver uddannelsesparate ved afslutning af 9. klasse, så flere dermed rustes til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

De studerende skal udvikle kompetencer til, at:

- arbejde målstyret for at følge elevernes faglige progression og herunder evnen til at arbejde analytisk og systematisk med evaluering
- forstå og arbejde med flere forskellige digitale læringsredskaber som en integreret del af alle læringsforløb
- differentiere undervisningen efter elevernes kunnen og forudsætninger, og herunder varetage specialpædagogiske opgaver til støtte af elever med særlige behov, herunder arbejde inkluderende
- opspore børn og unge i mulig mistrivsel
- drage fordel af de muligheder som ligger i et styrket forældresamarbejde og øget elevinddragelse
- gennemføre målrettet klasserumsledelse samt bidrage til samarbejdet i de faglige teams

Pædagoguddannelsen

Udfordringen er at skabe en mere sammenhængende hverdag for børn med en tættere kobling mellem dagtilbud, skole, SFO, fritidshjem, klub og fritidstilbud. Reformen af pædagoguddannelsen i 2014 rummer perspektiver for udvikling af de pædagogiske tilbud i kommunerne med den indførte specialisering.

De studerende skal generelt udvikle kompetencer til at:

- styrke og sikre gode overgange mellem dagtilbud og skole
- styrke læringsperspektivet i det pædagogiske arbejde
- målrette og strukturere lærings- og udviklings- og undervisningsaktiviteter bl.a. ved at anvende pædagogiske handleplaner
- udøve systematisk og tidlig indsats, herunder tidlig opsporing vedr. børn med særlige behov
- reflektere over egen praksis, herunder i forhold til valg af pædagogiske metoder samt dokumentation af effekten

Inden for hvert specialeområde er der behov for forskellige kompetencer:

- *Dagtilbudspædagogik:* evne til læringsmotivation; inkluderende pædagogik og bedre evne til at spotte børn med særlige behov, sprogstimulering og sundhed
- *Skole- og fritidspædagogik:* styrket fokus på læring – særligt 0. klasse og indskoling, sundhed og bevægelse samt didaktik, evaluering og klasserumsledelse
- *Social- og specialpædagogik:* styrket fokus på bl.a. recovery /rehabilitering, medicin håndtering og styrket kendskab til specialpædagogiske indsatser, tilbud, tilgange, metoder mv.

PA-uddannelsen

Pædagogiske assistenter uddannes til at arbejde med børn, unge og voksne, hvor der løses praktiske, kreative og fysiske opgaver i dagpleje, daginstitutioner, skoler, bo- og dagtilbud for unge og voksne og i borgeres eget hjem. Der skal opnås viden om, hvordan der kan bidrages til samarbejdet med pædagoger om løsning af kerneopgaven.

PA-elever skal udvikle kompetencer til, at:

- tilrettelægge, begrunde og evaluere egne og andres pædagogiske indsatser.
- anvende IT-baserede dokumentations og evalueringssystemer bl.a. hvad angår faglige refleksioner samt velfærdsteknologiske løsninger.
- håndtere børn i vanskeligheder og til at tackle de udfordringer, som følger med det øgede fokus på inklusion.
- udøve konstruktivt samarbejde med kollegaer samt indgå dialog med forældrene herunder evner at håndtere konflikter.

Sygeplejerskeuddannelsen:

Udvikling af det nære sundhedsvæsen har øget kravene til sygeplejerskers sundhedsfaglige handlekompetencer. Dette gælder behovet for at matche den øgede kompleksitet i plejeforløb og virke understøttende for sammenhængende borger- og patientforløb.

De studerende skal udvikle kompetencer til, at:

- udøve stærke kliniske handlekompetencer og bidrage til de fælles mål for udvikling af det nære sundhedsvæsen
- optræde understøttende og ansvarlig for at sikre sammenhæng i borgerforløb med baggrund i viden om sundhed, sygdom og sundhedsfremme
- forstå rammer og vilkår for opgaveløsning i det nære sundhedsvæsen, herunder anvende lovstof vedr. magtanvendelse, medbestemmelse og bevillingspraksis.
- arbejde med kvalitetsudvikling og kliniske retningslinjer
- arbejde systematisk med dokumentation af sundhedsfaglige handlinger
- anvende de muligheder som telesundhed og velfærdsteknologiske løsninger giver
- arbejde med farmakologi, ledelse af medicin håndtering, sundhedspædagogik samt rehabilitering og shared care

Ergo- og fysioterapeutuddannelserne

I takt med udviklingen af det nære sundhedsvæsen vil ergo- og fysioterapeutuddannelserne få flere og mere komplicerede opgaver i forhold til borgerne. Der giver flere og tættere samarbejdsrelationer i og på tværs af sektorerne. Ergo- og fysioterapeuter har central betydning i forhold til forebyggelse, borgernes mestring af eget liv og rehabiliteringsindsatsen.

De studerende skal udvikle kompetencer til, at:

- udøve stærke kliniske handlekompetencer og bidrage til de fælles mål for udvikling af det nære sundhedsvæsen
- anvende netværksanalyser og herigennem understøtte og aktivere borgeres ressourcer, herunder netværk fx pårørende
- behandle børn under 18 år
- arbejde med rehabilitering og recovery samt med shared care som metode
- anvende dokumentation og indgå i kvalitetsudvikling
- identificere og analysere behov for hjælpemidler og velfærdsteknologiske løsninger

SOSU-uddannelserne

Social- og sundhedshjælper og – assistenter er i dagligdagen den primære sundhedsfaglige kontakt til borgerne i relation til omsorgs- og plejopgaver. Øget kompleksitet i plejeforløbene bl.a. som følge af tidlige udskrivninger fra hospitalerne har skærpet kompetencekravene i opgaveløsningen.

SOSU-hjælperelever skal udvikle kompetencer til, at:

- udøve stærke praktiske handlekompetencer
- arbejde med udgangspunkt i shared care for at kunne bidrage til at skabe sammenhæng i borgerforløb
- indgå i det tværfaglige samarbejde ud fra eget faglige udgangspunkt og ud fra forståelse for betydningen af tværfagligt samspil og opgaveløsning
- udøve pædagogisk og socialpædagogisk tilgang i samarbejdet med borgerne for at kunne bidrage til motivation, selvbestemmelse og i differentierede ydelser
- arbejde med dokumentation
- arbejde med telesundhed og velfærdsteknologiske løsninger

SOSU-assistentelever skal udvikle kompetencer til, at:

- udøve stærke praktiske handlekompetencer
- arbejde med udgangspunkt i shared care for at kunne bidrage til at skabe sammenhæng og kvalitet i borgerforløb
- udøve tidlig opsporing og forebyggelse og sundhedsfremme, herunder rehabilitering og recovery
- indgå i koordineringen af den tværfaglige/tværfaglige/ tværprofessionelle indsats
- arbejde med medicin håndtering ud fra gældende lovgivning og retningslinjer
- arbejde med dokumentation af eget sundhedsfaglige arbejde og anvende dokumentation af sundhedsfaglige indsatser
- anvende mulighederne i telesundhed og velfærdsteknologiske løsninger